

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm XXII. Ex parte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

2. Si tamen à se invicem recedant conjuges, post contractum in facie Ecclesie, & consummatum matrimonium, potest unus alterum repetere.
3. Neque potest in tali casu ad alias nuptias transire conjugatus, ex præensione impedimenti, nisi Ecclesia hoc probaverit.

1. Notandum primum. Mutua renuntiatio debiti conjugalitatis si temerè sine iusta causa, v. g. ex contentione, fiat, etiam jurata, nullius roboris est *c. tua 24. de iur. iur.* & idè vel iudicis officio, vel ad petitionem alterius conjugis redintegrandum est matrimonium, quippe, quod ob sacram significationem indissolubile vinculum, & individua vitæ societatem postulat. Ita docui *L. 5. t. ult. p. 2. c. 2. & p. 3. c. 11.*

2. Notandum secundò. Si conjuges, qui in facie Ecclesie contraxerunt, & consummarunt matrimonium, postea se temerè separarint, unus eorum petere potest sui receptionem, adèd quidem, ut altero recusante, jure suo spoliatus censetur, & idè statim restituendus, ac recipiendus sit; idque non obstante exceptione de matrimonij dirimente impedimento, quia hæc quæstio de iuris proprietate, postea agitari, & dissolvi debet. Ita etiam habetur in *cap. ex transmissa 8. h. cap. litteras 13. de restit. spol. & docui eodem tit.*

3. Notandum tertio. Qui in facie Ecclesie matrimonium contraxerunt, non possunt ad alias nuptias, prætextu impedimenti dirimentis, transire, nisi prius Ecclesie fidem fecerint, seu ostenderit impedimentum; præterquam, si notorium sit. Ratio est, quia agitur hic de valore Sacramenti, idèdque de re gravissima, & valde præjudiciali. Quam ob rem requiritur probatio plena *argum. c. 1. de consanguinitate & non sufficit fama, ut hic apparet, & ex c. 3. caus. 35. q. 6. & tradit Mascar. de prob. con. 335. n. 26. Sed nec sufficit confessio impedimenti ab utroque conjugè facta, ut docent DD in c. super ea 1. de eo, qui cognovit.* Ratio est, quia

non, uti in alijs contractibus, ita etiam in matrimonio (quippe cujus nexus indissolubilis est) partes per mutuum consensum, seu renuntiationem, obligationem tollere, seu invicem remittere possunt. Vide, quæ dicitur *cit. p. 3. c. 11. n. 1. Sanchez. 2. de matr. disp. 45.*

Notandum quartò. Si unus conjugum Religionem ingrediatur, alter verò vitam continentiam in sæculo edere velit, petendum est divortium. De hac re *vid. p. quente.*

CAPITVLVM XX.

Consulti.

PARAPHRASIS.

Olim, si quis Religionem intravit, habitumque novitiorum sumpsit animam vitam absolutè mutandi, & DEO in perpetuum in Religione servandi, ad statum reverti non potuit, sed cogitatum erat, ut Religionem aliquam, licet laxiorem, profiteretur. Ita tractatur hoc *cap. & dicitur infra in c. 2. h. tit. 6. Verùm id hodie locum amplius non habet, ut supra diximus.*

CAPITVLVM XXI.

Postulasti.

PARAPHRASIS.

Novitij, tamen si minores ætate sint, liberam habent ad sæculum redeundi libertatem, neque ipsis quidpiam ad beneficium honores, aut dignitates consequendas obesse debet, quòd tonsuram, aut habitum novitiorum in Religione gererint.

CAPITVLVM XXII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Mandat Pontifex Episcopo Venetensi, ut eos, qui per annum gestarint habitum

Monachalem, Ecclesiasticâ Censurâ compellat ad regulam secundum formam Ordinis profitendam, & servandam.

SUMMARIUM.

Quâ ratione compelli quis possit ad Professionem faciendam?

Notandum. Episcopus compellere potest Religiosos non exemptos, ut post finitum probationis tempus professionem edant, paupertatem, continentiam, & alia regularia statuta observent.

Limita, & declara, quod non prohibeantur Ordinum Prælati quicunque, in casibus particularibus, ob justam causam, post finitum probationis annum professionem differre; sicuti ex communi docet Sanchez l. 6. Mor. c. 4. n. 21. Talis causa est, si novitius diutius probandus videatur, vel nondum de bonis suis disposuerit; imò ordinaria causa erit, si ætatem requisitam, videlicet 16. annos nondum complerit; potest enim novitatus mox post exactum annum 14. in masculino inchoari, consequenter post annum expletum adhuc in probatione manet, donec annum 16. exegerit, ut profiteri possit, sicuti notat Suarez t. 3. de Relig. l. de ingred. c. 13. n. 3. Azor t. 1. c. 12. q. 9.

CAPITULUM XXIII.

Statuimus.

PARAPHRASIS.

Statuit Gregor. IX. Novitios liberè egredi posse ante professionem edram vel allumptum habitum Professis proprium: nisi evidenter appareat, quod absolute statuerint, domino in Religione perpetuo servite. Ad ambiguitatem verò tollendam, jubet, habitum Novitiorum ab habitu Professorum distingui.

* * *

SUMMARIUM.

1. Novitius liberè egredi potest ex novitatu.
2. Nec expensas in sui sustentationem factas solvere tenetur, nisi pactum de solvendis illis antecesserit.
3. Quandonam censeri debeat, quod quis tacite fuerit professus?

Notandum primum. Novitius liberè & Religione egredi potest, ita ut à nullo egrediendi licentiam petere teneatur. Ita sumitur ex hoc cap. & notat Abbas n. 1. nam hæc est vis hujus vocis, liberè, quod aliquid liberè quis agere dicatur, si à nemine vetari, aut prohiberi possit. Requiritur autem ad verum novitatum, seu annum probationis inchoandum, ut pubertatem sit assecutus.

Coroll. Neque impensas in sui sustentationem factas novitius egrediens solvere cogitur, prout ex communi docet Sylv. hic v. Relig. s. q. 8. Rodrig. t. 3. regul. q. 15. a. ult. Sanchez d. mor. c. 16. n. 4. qui limitat, nisi pactum antecesserit de solvendis expensis, sicuti apud Moniales consuetudo est, quæ limitatio colligitur ex Trident. Sess. 25. c. 16. de regul. ubi irritæ declarantur donationes monasterio factæ ab ingredientibus, excepto victu, & vestitu novitij ejus temporis, quo in probatione est: si ergo pro sustentatione aliquid dari potest, etiam de dando promissio fieri potest, ita tamen, ut ratione ejus obligationis libertas personæ ab egressu non impediatur, sicuti Suarez notavit t. 3. de relig. l. 5. c. 11. n. 5. arg. hujus c. c. 2. eodem in o.

Notandum secundum. Si quispiam pubes factus, seu post annum 14. ætatis, habitum Novitiorum, non distinctum ab habitu Professorum gestavit, censeri debet tacite professus. Limitatur verò, & declaratur in textu, si nulla omnino sit distinctio inter habitus; sin autem aliqua, saltem latens distinctio sit, ut quia vestes novitiorum non benedici solent, sed professorum

fff bene-